

Đầu tư trực tiếp nước ngoài của Ấn Độ tại Việt Nam: Trường hợp Tata Group

Nguyễn Lê Thy Thương^(*)

Nguyễn Văn Linh^(**)

Tóm tắt: Việt Nam và Ấn Độ, hai nền kinh tế mới nổi đầy tiềm năng ở châu Á, đã và đang tăng cường hợp tác trên nhiều lĩnh vực, trong đó có đầu tư. Tata Group, một trong những tập đoàn đa quốc gia hàng đầu của Ấn Độ, đã có những bước đi táo bạo khi đặt chân vào thị trường Việt Nam. Bài viết tập trung phân tích thực trạng đầu tư của Tata Group tại Việt Nam, đồng thời làm rõ những động lực, cơ hội và thách thức mà tập đoàn này đang đối mặt, từ đó phần nào làm rõ bức tranh về thực trạng đầu tư của Ấn Độ vào Việt Nam hiện nay.

Từ khóa: Tata Group, Ấn Độ, Đầu tư trực tiếp nước ngoài, Việt Nam

Abstract: Vietnam and India, two emerging economies with great potential in Asia, have been strengthening their cooperation across various sectors, including investment. Tata Group, one of India's leading multinational corporations, has made bold moves in entering the Vietnamese market. This article delves into an in-depth analysis of Tata Group's investment situation in Vietnam, shedding light on the motivations, opportunities, and challenges that the corporation is facing. Through this analysis, it also provides a clearer picture of the current state of Indian investment in Vietnam.

Keywords: Tata Group, India, Foreign Direct Investment, Vietnam

Ngày nhận bài: 25/6/2024; Ngày duyệt đăng: 01/9/2024

1. Mở đầu

Hơn 50 năm qua kể từ khi chính thức thiết lập quan hệ ngoại giao, dù trải qua những biến động phức tạp của tình hình khu vực và thế giới, Việt Nam và Ấn Độ vẫn luôn duy trì tình hữu nghị bền vững và

ngày càng phát triển tốt đẹp trên tất cả các lĩnh vực, từ “Đôi tác chiến lược” năm 2007 nâng cấp thành “Đôi tác chiến lược toàn diện” năm 2016. Dựa trên nền tảng đó, quan hệ hợp tác đầu tư giữa hai nước đã có những bước phát triển nhất định. Các công ty Ấn Độ hiện tham gia vào 410 dự án đầu tư đang hoạt động tại Việt Nam, với tổng vốn đầu tư là 1,03 tỷ USD, đưa Ấn Độ trở thành nhà đầu tư lớn thứ 25 trong số 146 quốc gia và vùng lãnh thổ đầu tư tại Việt Nam. Mặc dù chưa đạt được quy mô lớn

¹ Bài viết là kết quả nghiên cứu của Đề tài cấp cơ sở năm 2024 “Thúc đẩy thu hút đầu tư trực tiếp nước ngoài của Ấn Độ tại Việt Nam”, do ThS. Nguyễn Văn Linh chủ nhiệm, Viện Nghiên cứu Nam Á, Tây Á và Châu Phi chủ trì.

(*) , (**) ThS., Viện Nghiên cứu Nam Á, Tây Á và Châu Phi; Email: linhnv.vass@gmail.com

so với các quốc gia khác, nhưng đầu tư của Ấn Độ đã tạo ra những dấu ấn nhất định và mở ra nhiều tiềm năng hợp tác trong tương lai (Vu & Cyrill, 2024).

Tata Group là một trong những tập đoàn lớn nhất của Ấn Độ với nhiều lĩnh vực kinh doanh trên toàn cầu. Tại Việt Nam, Tata Group đã tham gia vào nhiều hoạt động khác nhau qua các giai đoạn, bao gồm cả việc rút khỏi thị trường vào năm 2014 và quay trở lại với những dự án mới. Việc đầu tư của Tata Group vào Việt Nam không chỉ thể hiện sự quan tâm đặc biệt của tập đoàn đối với thị trường này mà còn góp phần thúc đẩy sự phát triển kinh tế và công nghiệp của Việt Nam.

2. Lịch sử phát triển của Tata Group

Tata Group được thành lập năm 1868, có trụ sở tại Mumbai, Ấn Độ. Tập đoàn đầu tư vào nhiều lĩnh vực khác nhau như thép, ô tô, công nghệ thông tin, viễn thông, năng lượng, hóa chất và hàng tiêu dùng, giúp giảm thiểu rủi ro và tận dụng các cơ hội tăng trưởng trong nhiều ngành nghề. Tập đoàn đã thực hiện nhiều thương vụ mua bán và sáp nhập để mở rộng thị trường và tăng cường sự hiện diện toàn cầu. Các thương vụ lớn như mua lại Tetley Tea, Jaguar Land Rover và Corus Steel đã củng cố vị thế của Tata Group trên thị trường quốc tế. Đến nay, với hơn 105 công ty hoạt động độc lập, Tata Group đang hiện diện tại hơn 150 quốc gia (Manikandan và cộng sự, 2016).

Tata Group chú trọng đầu tư vào công nghệ và đổi mới, điển hình là công ty con Tata Consultancy Services (TCS). Sự tập trung này giúp tập đoàn duy trì cạnh tranh và mở rộng sang các lĩnh vực như công nghệ thông tin và dịch vụ tài chính. Hướng đến mục tiêu trở thành thương hiệu đa ngành hàng đầu trên thế giới vào năm 2025, Tata Group đang xây dựng mạng lưới

phân phối toàn cầu đáng tin cậy và cam kết trách nhiệm xã hội (Manikandan và cộng sự, 2016). Tập đoàn cũng chú trọng phát triển bền vững và trách nhiệm xã hội, thông qua các sáng kiến về giáo dục, y tế và bảo vệ môi trường, được hỗ trợ bởi Tata Trusts - một trong những tổ chức phi lợi nhuận lớn nhất Ấn Độ (Tata Trusts, 2024).

3. Thực trạng đầu tư của Tata Group ở Việt Nam trong thời gian qua

3.1. Các dự án đã dừng đầu tư

Tata Group bắt đầu thâm nhập thị trường Việt Nam từ những năm đầu thập niên 2000. Tata Group xác định Việt Nam là thị trường tiềm năng với nền kinh tế đang phát triển nhanh chóng, do đó mục tiêu ban đầu của tập đoàn là đầu tư vào các lĩnh vực chủ chốt, đặc biệt là trong lĩnh vực sắt thép và bán lẻ. Đại diện Tata Group từng nhấn mạnh: “Tập đoàn sắt thép Tata đã tìm cơ hội kinh doanh và phát triển ở rất nhiều nước trên thế giới. Việt Nam là quốc gia mà chúng tôi đang đặt mối quan tâm rất lớn, cả trên phương diện khai khoáng và thị trường bán lẻ” (VTC, 2007).

Tata Group đã triển khai nhiều dự án lớn ở Việt Nam, nổi bật là dự án ở Khu liên hợp thép tại Vũng Áng và Nhà máy Nhiệt điện Long Phú 2. Tuy nhiên, tập đoàn đã phải đối mặt với nhiều thách thức liên quan đến các vấn đề về pháp lý, hạ tầng và môi trường kinh doanh, sự cạnh tranh khốc liệt. Do đó, các hoạt động đầu tư không mang lại nhiều thành công, một trong số những công ty con quan trọng của Tata Group đã quyết định rút khỏi thị trường Việt Nam.

(i) Dự án thép Vũng Áng

Tata Steel, một công ty con của Tata Group, đã đầu tư một dự án lớn tại Việt Nam tập trung vào việc thành lập các nhà máy sản xuất thép để đáp ứng nhu cầu nội địa và xuất khẩu. Năm 2007, dự án thép

tại Vũng Áng được triển khai và trở thành một trong những khoản đầu tư lớn nhất của Tata Steel ngoài Ấn Độ, ước tính trị giá 5 tỷ USD. Biên bản ghi nhớ về dự án được ký kết vào tháng 5/2007. Theo kế hoạch, Tata Steel cùng Tổng Công ty Thép Việt Nam (VNSteel) và Tổng Công ty Công nghiệp xi măng Việt Nam (VICEM) thành lập khu liên hợp thép trên diện tích 725 ha tại Khu công nghiệp Vũng Áng (Hà Tĩnh). Tata Steel nắm 65% cổ phần, VNSteel và VICEM lần lượt giữ 30% và 5%. Theo thỏa thuận, liên doanh thép sẽ nắm 30% mỏ quặng sắt Thạch Khê¹ (Hà Thu, Linh Lan, 2014).

Để đảm bảo cho nguồn nguyên liệu đầu vào, ngay từ khi bắt đầu triển khai dự án tại Việt Nam, Tata Steel đã đề xuất tham gia vào việc khai thác quặng từ mỏ Thạch Khê. Ngày 13/8/2008, Tổng Công ty Thép Việt Nam, Tổng Công ty Xi măng Việt Nam và Tata Steel chính thức ký kết hợp đồng liên doanh Dự án xây dựng Khu liên hợp thép công suất 4,5 triệu tấn/năm với tổng mức đầu tư gần 5 tỷ USD tại mỏ Thạch Khê. Tại thời điểm đó, Tata Steel không chỉ là tập đoàn đúc thép lớn thứ 5 trên thế giới mà còn là một trong những nhà sản xuất tiêu tốn ít chi phí nhất thế giới. Sắt thép do Tata Steel sản xuất bán trên thị trường thường có giá rẻ hơn so với sản phẩm của những công ty khác (VTC, 2007).

Dự án này được kỳ vọng sẽ xây dựng một trong những khu liên hợp thép lớn ở Việt Nam theo 3 giai đoạn: Giai đoạn 2008-2011 triển khai xây dựng nhà máy thép cán nguội có công suất 200.000 tấn/năm; giai đoạn 2011-2013 xây dựng tổ hợp gang thép công suất 2,4 triệu tấn sản phẩm

thép cán dẹt, dài; giai đoạn 3 hoàn thành tổ hợp công suất 2,2 triệu tấn/năm sản phẩm thép cán dẹt, dài vào năm 2015. Theo dự kiến, Khu liên hợp thép Thạch Khê hoàn thành sẽ cung ứng gần 30% nhu cầu thép trong nước và ứng dụng công nghệ mới do Tata Ấn Độ cung cấp; có thể sử dụng 100% quặng sắt từ mỏ này để sản xuất và cung cấp cho thị trường các sản phẩm thép tấm, lá chất lượng cao, tôn mạ màu, kềm, nhôm, phôi thép dẹt, thép chế tạo ô tô, vỏ máy tính, tủ lạnh - những sản phẩm thép có giá trị gia tăng cao hơn thép xây dựng thông thường; sẽ sử dụng hơn 20.000 lao động; 15% tổng chi phí đầu tư Dự án sẽ đầu tư vào các thiết bị bảo vệ môi trường (Nguyệt Hà, 2008).

Tuy nhiên vào năm 2014, Tata Steel đã quyết định rút khỏi dự án này với lý do chưa đạt được thỏa thuận về kinh phí giải phóng mặt bằng và tái định cư với chính quyền địa phương. Mặc dù Chính phủ Việt Nam đã cam kết giao đất sạch cho nhà đầu tư, nhưng do diện tích xây dựng dự án này quá lớn nên khi chính quyền tỉnh Hà Tĩnh đề nghị Tata Steel hỗ trợ toàn bộ chi phí đó, Tata Steel đã từ chối và chỉ hỗ trợ một phần kinh phí (Hà Thu, Linh Lan, 2014).

Theo Hùng Lê (2014), tỉnh Hà Tĩnh đã đề nghị Tata Steel ứng trước toàn bộ tiền đền bù giải phóng mặt bằng vào thời điểm năm 2011, nhưng Tata Steel chỉ chấp thuận ứng trước 30 triệu USD, trong khi con số này vẫn không đủ phân nửa số tiền đền bù giải tỏa như dự toán. Việc đàm phán về chi phí giải phóng mặt bằng kéo dài nhiều năm nhưng không có kết quả, do đó vào cuối năm 2011, Bộ Kế hoạch và Đầu tư đã đề xuất di chuyển địa điểm đầu tư vào khu kinh tế Dung Quất tại tỉnh Quảng Ngãi, nhưng Tata Steel vẫn quyết định tiếp tục theo đuổi dự án tại khu kinh tế Vũng Áng

¹ Mỏ quặng sắt được cho là có trữ lượng lớn nhất khu vực Đông Nam Á, thuộc xã Thạch Khê, huyện Thạch Hà, tỉnh Hà Tĩnh.

vì đây là nơi gần với mỏ quặng sắt Thạch Khê, có thể cung cấp nguyên liệu đầu vào cho dự án. Tuy nhiên, dự án này tiếp tục giậm chân tại chỗ vì cả chính quyền địa phương và nhà đầu tư không có sự đồng nhất trong vấn đề giải phóng mặt bằng (Ngọc Minh, 2012). Mặt khác, các yếu tố như sự khó khăn trong thị trường thép, môi trường kinh doanh của các khoản đầu tư nước ngoài quy mô lớn cùng với việc Công ty TNHH gang thép Hưng Nghiệp Formosa đang gia tăng quy mô dự án tại khu kinh tế Vũng Áng¹ có nhiều ảnh hưởng đến ý định đầu tư của Tata Steel.

(ii) Dự án Nhiệt điện Long Phú 2

Dự án Nhiệt điện Long Phú 2 tại tỉnh Sóc Trăng được thực hiện thông qua công ty con Tata Power của Tata Group. Đây là dự án điện đầu tiên của Tata Power ở thị trường Việt Nam. Nhiệt điện Long Phú 2 là một trong 3 nhà máy điện thuộc Trung tâm Điện lực Long Phú, được giao cho Tập đoàn Sông Đà làm chủ đầu tư từ tháng 5/2010, nhưng đến tháng 8/2013 do phải tập trung nguồn lực tài chính để thực hiện các dự án thủy điện nên Tập đoàn Sông Đà đã trả lại dự án này.

Tháng 11/2013, Bộ Công Thương (Việt Nam) đã phê duyệt đề xuất của Tata Power xây dựng Nhà máy Nhiệt điện Long Phú 2 công suất 1.320 MW, với chi phí 1,8 tỷ

USD (NDTV Profit Desk, 2013). Nhà máy dự kiến sẽ sử dụng nguồn than nhập khẩu từ Indonesia hoặc Úc, được vận chuyển bằng tàu trọng tải lớn (trên 100.000 DWT) (Vietnam Net, 2014).

Tháng 10/2014, Tata Power đồng ý xây dựng nhà máy theo tiến độ nhanh chóng, dự kiến hoàn thành vào năm 2019, thay vì năm 2022 như kế hoạch trước đó. Tuy nhiên, đến tháng 4/2016, Tata Power vẫn còn đang đàm phán với Bộ Công thương về thủ tục đầu tư và vận hành. Công ty đã điều chỉnh ngày hoàn thành đến cuối năm 2020. Theo báo cáo của Bộ Công Thương về việc thực hiện Quy hoạch phát triển điện lực lần thứ bảy (PDP7) sửa đổi, đến tháng 6/2019, thời gian hoàn thành Tổ máy 1 bị lùi sang năm 2029 và ngày hoàn thành của Tổ máy 2 bị lùi sang năm 2030 (HS, 2020). Tiến độ dự án bị trì hoãn là do các thủ tục đầu tư và vận hành gặp nhiều khó khăn liên quan đến quy trình thủ tục pháp lý và giấy phép. Đây là những thách thức trong việc đảm bảo tuân thủ các quy định của Việt Nam, đặc biệt trong một ngành quan trọng như năng lượng. Bên cạnh đó, nguồn cung cấp nguyên liệu và hậu cần của dự án phụ thuộc vào nguồn than nhập khẩu từ Indonesia hoặc Úc, vận chuyển bằng tàu có trọng tải lớn. Điều này cũng gây khó khăn về logistics và đảm bảo nguồn nguyên liệu liên tục, đặc biệt khi giá cả và nguồn cung than toàn cầu biến động. Ngoài ra còn liên quan đến sự thay đổi chính sách năng lượng của Việt Nam, cụ thể là sự thay đổi trong Quy hoạch Phát triển Điện lực lần thứ bảy (PDP7) sửa đổi. Việt Nam đang có xu hướng dịch chuyển dần khỏi các dự án điện than để hướng tới các nguồn năng lượng sạch và bền vững hơn. Điều này có thể khiến các dự án nhiệt điện như Dự án xây dựng Nhà máy Nhiệt điện Long Phú

¹ Giữa năm 2013, Formosa đã đề xuất tăng vốn cho dự án của công ty tại tỉnh Hà Tĩnh lên 28,5 tỷ USD. Trước đó, giai đoạn 1 của dự án đã được khởi công vào cuối năm 2012 với tổng mức đầu tư ban đầu 9,9 tỷ USD. Nhà máy của Formosa gồm các hạng mục chính là nhà máy luyện gang thép công suất 22 triệu tấn/năm, hệ thống cảng biển nước sâu có năng lực cập tàu 300.000 tấn và nhà máy nhiệt điện công suất 2.100 MW. Sau khi hoàn thành, đây sẽ là tổ hợp gang thép lớn nhất khu vực Đông Nam Á. Formosa cam kết đến năm 2015 sẽ hoàn thành giai đoạn 1 của nhà máy với 3 lò cao, công suất 10,5 triệu tấn thép một năm (Hùng Lê, 2014).

2 của Tata Power bị xem xét lại và ưu tiên cho các dự án năng lượng tái tạo.

Nhận thấy rủi ro tài chính tăng cao, đặc biệt khi tiến độ liên tục bị lùi lại, đến tháng 11/2020, Tata Power đã yêu cầu và được Thủ tướng Chính phủ Việt Nam chấp thuận hoàn lại khoản đầu tư vào dự án, đồng thời Nhà máy Nhiệt điện Long Phú 2 và các nhà máy than khác chưa khởi công xây dựng sẽ bị hủy bỏ trong quá trình triển khai các kế hoạch trong Quy hoạch phát triển điện lực VIII của Việt Nam (BBT Tạp chí Năng lượng Việt Nam, 2020). Hiện dự án được cho là đã bị dừng lại, và trong danh sách các dự án điện lớn được quy hoạch cho giai đoạn 2021-2030 trong dự thảo PDP (Bộ Công Thương, 2022: 18-20) không bao gồm dự án này. Bên cạnh dự án Nhà máy Nhiệt điện Long Phú 2, Tata Power bày tỏ mong muốn được đầu tư Dự án Nhiệt điện Long Phú 3, cũng như các dự án điện gió ở hai tỉnh Sóc Trăng và Phú Yên nhưng đều không có tiến triển.

Có thể thấy, dù đã có nhiều nỗ lực và đầu tư, nhưng Tata Group vẫn phải đối mặt với những thách thức trong việc thâm nhập thị trường Việt Nam. Những khó khăn về mặt pháp lý, cơ sở hạ tầng và môi trường kinh doanh đã ảnh hưởng đáng kể đến hiệu quả hoạt động của Tập đoàn. Việc Tata Group rút khỏi dự án thép năm 2014 và dự án xây dựng nhà máy nhiệt điện năm 2020 đã để lại một khoảng trống trong các lĩnh vực mà Tata Group đầu tư, nhưng cũng là cơ hội để Tập đoàn xem xét và điều chỉnh chiến lược kinh doanh.

3.2. Các dự án đang triển khai

(i) Công ty TNHH Tata International Việt Nam

Tata Group tiếp tục đầu tư vào thị trường Việt Nam năm 2016 với việc thành lập Công ty TNHH Tata International Việt

Nam. Công ty này tập trung vào cung cấp thiết bị cơ khí nông nghiệp và phụ tùng, thông qua mô hình 3S (kinh doanh, dịch vụ kỹ thuật và phụ tùng). Trụ sở chính đặt tại Thành phố Hồ Chí Minh và chi nhánh tại Cần Thơ, công ty đã nhanh chóng mở rộng hệ thống đại lý khắp các tỉnh/thành thuộc đồng bằng sông Cửu Long. Tata International Việt Nam đã thiết lập nhiều thỏa thuận hợp tác với các đối tác địa phương nhằm thúc đẩy cơ giới hóa nông nghiệp. Việc cung cấp các thiết bị nông nghiệp tiên tiến như máy kéo Massey Ferguson và các thiết bị từ Kuhn giúp nâng cao hiệu suất sản xuất nông nghiệp tại Việt Nam, đồng thời hỗ trợ người nông dân tiếp cận công nghệ hiện đại (Tata International Vietnam, 2024).

(ii) Công ty Tata Coffee Việt Nam và dự án sản xuất cà phê hòa tan

Công ty TNHH Tata Coffee Việt Nam là công ty con của Tata Coffee Limited (TCL), một thành viên của Tata Group, đồng thời là một trong những tập đoàn cà phê lớn nhất châu Á, nhà xuất khẩu cà phê hòa tan lớn thứ hai và nhà sản xuất cà phê đặc sản lớn nhất tại Ấn Độ. Nhận thấy tiềm năng phát triển ở Việt Nam, tập đoàn đã quyết định đầu tư xây dựng nhà máy chế biến cà phê hòa tan với tổng vốn là 65,5 triệu USD, trên diện tích 80.000 m² tại Khu công nghiệp Việt Nam - Singapore II (huyện Bắc Tân Uyên, tỉnh Bình Dương). Sau 19 tháng thi công, nhà máy đã khánh thành và đi vào hoạt động từ ngày 06/3/2019. Đây là nhà máy sản xuất cà phê sấy lạnh, có công suất 5.000 tấn/năm nhằm cung ứng cho thị trường toàn cầu các loại cà phê hòa tan mới (Tata Consumer Products, 2019). Sau gần 4 năm hoạt động tại Việt Nam, Tata Group luôn hướng đến chuyển đổi năng lượng xanh

trong sản xuất, giảm thiểu phát thải khí nhà kính trong các hoạt động sản xuất.

(iii) *Hợp tác phát triển với Ngân hàng Nông nghiệp và Phát triển Nông thôn Việt Nam (Agribank)*

Tata International Limited (TIL) được thành lập năm 1962, có trụ sở chính tại Mumbai - Ấn Độ, hoạt động trong 5 lĩnh vực gồm: kim loại, phân phối da và các sản phẩm bằng da, kinh doanh khoáng sản, công nghiệp thép, nông nghiệp. TIL có mạng lưới chi nhánh và văn phòng đại diện tại hơn 39 quốc gia ở châu Phi, châu Á, châu Âu và châu Mỹ với hơn 10.000 nhân viên toàn cầu. Ngày 03/3/2018, tại New Delhi - Ấn Độ, Agribank và Tập đoàn Tata International Limited đã ký và trao Biên bản ghi nhớ thỏa thuận hợp tác. Theo nội dung của Biên bản ghi nhớ, hai bên cùng tham gia các chương trình mục tiêu, chiến lược và kế hoạch kinh doanh chung; phối hợp giới thiệu, quảng bá sản phẩm, dịch vụ của bên kia nhằm gia tăng số lượng khách hàng, thúc đẩy hoạt động kinh doanh của mỗi bên; cùng phát huy, tận dụng lợi thế, khai thác tốt nhất tiềm năng, đẩy mạnh tăng trưởng, đa dạng hóa, nâng cao hiệu quả hoạt động kinh doanh và sức cạnh tranh trên thị trường; phối hợp thúc đẩy cung cấp sản phẩm máy móc nông nghiệp chất lượng cao đến khách hàng, góp phần phục vụ cơ giới hóa nông nghiệp, nâng cao chất lượng, hiệu quả và xây dựng một nền nông nghiệp xanh, sạch, ứng dụng công nghệ cao trong sản xuất.

4. Đánh giá và khuyến nghị

4.1. Đặc điểm và xu hướng đầu tư của Tata Group vào Việt Nam

Lịch sử hoạt động của Tata Group tại Việt Nam cho thấy, tập đoàn này luôn linh hoạt điều chỉnh chiến lược kinh doanh để thích ứng với sự biến động của thị trường.

Các dự án đầu tư của Tata Group tại Việt Nam rất đa dạng, từ năng lượng đến nông nghiệp và sản xuất cà phê. Tập đoàn tập trung vào mục tiêu nâng cao hiệu suất, chất lượng sản xuất, đồng thời đáp ứng nhu cầu thị trường nội địa và xuất khẩu.

Khi mới vào Việt Nam đầu những năm 2000, Tata Group lựa chọn đầu tư vào các dự án công nghiệp nặng quy mô lớn như Nhà máy thép Vũng Áng và Nhà máy Nhiệt điện Long Phú 2, với lý do chiến lược là tiềm năng sinh lời cao của các dự án này. Nhờ vào kinh nghiệm và chuyên môn trong lĩnh vực thép và năng lượng, Tata Group kỳ vọng mở rộng thị phần tại Việt Nam. Bên cạnh đó, đầu tư vào các dự án lớn ở nước ngoài cũng nằm trong chiến lược toàn cầu hóa của tập đoàn. Tuy nhiên, Tata Group phải đối mặt với nhiều khó khăn liên quan đến pháp lý, thách thức tài chính, gây thiệt hại lớn về thời gian và kinh phí.

Trước những thách thức này, Tata Group đã điều chỉnh chiến lược. Thay vì tập trung vào các dự án công nghiệp nặng, tập đoàn chuyển hướng sang nông nghiệp và sản xuất, những lĩnh vực có thủ tục pháp lý đơn giản hơn và ít rủi ro hơn. Việc thành lập Tata International Việt Nam, cung cấp thiết bị nông nghiệp và xây dựng nhà máy chế biến cà phê cho thấy nỗ lực của tập đoàn trong việc mở rộng hoạt động tại Việt Nam.

Dự án xây dựng nhà máy sản xuất cà phê tại tỉnh Bình Dương và việc nâng cao công suất vào năm 2023 là minh chứng cho sự cam kết lâu dài của Tata Group đối với thị trường Việt Nam. Điều này không chỉ giúp đáp ứng nhu cầu nội địa mà còn hỗ trợ việc xuất khẩu, gia tăng giá trị cho chuỗi cung ứng toàn cầu của Tata Coffee. Việt Nam, với nền kinh tế phát triển nhanh và

là một trong những quốc gia xuất khẩu cà phê lớn nhất thế giới, tạo ra cơ hội lớn cho Tata Group trong lĩnh vực nông nghiệp và cà phê.

Nhìn chung, các hoạt động đầu tư của Tata Group tại Việt Nam cho thấy sự linh hoạt và khả năng thích ứng trước những thay đổi của thị trường, đồng thời khẳng định rằng Tata Group đã ý thức được những thách thức cũng như tiềm năng khi đầu tư vào một thị trường mới nổi như Việt Nam.

4.2. Một số khuyến nghị

Từ kinh nghiệm của Tata Group, có thể thấy với việc đầu tư vào các nền kinh tế mới nổi, sự linh hoạt chính là yếu tố then chốt dẫn đến thành công. Trong một thị trường luôn vận động phát triển như Việt Nam, doanh nghiệp cần có khả năng thích ứng linh hoạt để tồn tại và phát triển. Đa dạng hóa đầu tư vào nhiều lĩnh vực không chỉ giúp giảm thiểu rủi ro mà còn gia tăng cơ hội thành công. Quan trọng hơn, để đưa ra những quyết định đúng đắn, doanh nghiệp cần hiểu sâu sắc về thị trường mà họ đang hoạt động, đồng thời xây dựng mối quan hệ hợp tác vững chắc với chính phủ, đối tác địa phương và các bên liên quan.

Để tạo ra một môi trường đầu tư hấp dẫn và ổn định cho các nhà đầu tư Ấn Độ, chúng tôi đưa ra một số khuyến nghị cho Việt Nam như sau:

Thứ nhất, cải thiện môi trường pháp lý và hành chính, đơn giản hóa các quy trình phê duyệt, giảm thiểu thủ tục phức tạp và tạo điều kiện thuận lợi hơn cho doanh nghiệp.

Thứ hai, hỗ trợ tài chính và ưu đãi đầu tư: Việt Nam cần nhắc áp dụng các chính sách ưu đãi về thuế, hỗ trợ tài chính và các gói khuyến khích đầu tư, đặc biệt cho các ngành chiến lược, để giúp nhà đầu tư vượt qua giai đoạn khó khăn ban đầu.

Thứ ba, đảm bảo sự ổn định, an ninh và an toàn cho nhà đầu tư nước ngoài, đồng thời cung cấp các dịch vụ hỗ trợ pháp lý và tư vấn để giúp họ hiểu và tuân thủ luật pháp Việt Nam.

Thứ tư, Việt Nam cần thúc đẩy mạnh mẽ hơn nữa hợp tác quốc tế, đặc biệt với Ấn Độ, qua các hiệp định thương mại và hợp tác kinh tế. Ngoài ra, cần tăng cường quảng bá hình ảnh Việt Nam qua các hội thảo quốc tế và sự kiện xúc tiến đầu tư.

Thứ năm, tập trung đầu tư vào phát triển hạ tầng giao thông, cảng biển, hệ thống điện nước và hạ tầng công nghệ thông tin để hỗ trợ các dự án lớn cũng là điều cần thiết.

5. Kết luận

Tata Group đã trải qua nhiều giai đoạn thăng trầm tại thị trường Việt Nam, từ việc rút lui vào năm 2014 đến khi quay trở lại và mở rộng hoạt động từ năm 2016. Các hoạt động hiện tại của tập đoàn ở Việt Nam bao gồm sản xuất và phân phối cà phê, cung cấp thiết bị nông nghiệp và hợp tác với các đối tác địa phương để phát triển nông nghiệp bền vững. Những nỗ lực này không chỉ đóng góp vào sự phát triển kinh tế của Việt Nam mà còn giúp Tata Group củng cố vị thế toàn cầu của mình.

Hiện nay, Tata Group đang có những bước tiến tích cực và đầy triển vọng tại thị trường Việt Nam. Với cam kết đầu tư dài hạn, chiến lược phát triển bền vững và tập trung vào công nghệ, Tata Group có nhiều khả năng sẽ đạt được những thành công lớn trong các lĩnh vực mà họ tham gia. Sự mở rộng hoạt động trong ngành nông nghiệp và sản xuất cà phê, cùng với các hợp tác địa phương hứa hẹn mang lại những cơ hội tăng trưởng vững chắc cho tập đoàn này trong tương lai □

Tài liệu tham khảo

1. Bộ Công Thương (2022), *Báo cáo rà soát một số nội dung của Quy hoạch điện VIII*, <https://ia601508.us.archive.org/4/items/pdp-8-jul-22/PDP8%20-%20jul%2022.pdf>
2. BBT Tạp chí Năng lượng Việt Nam (2020), “Nhiều dự án nguồn điện trong quy hoạch ‘chưa rõ tiến độ’ vào vận hành”, *Năng lượng Việt Nam* ngày 25/11/2020, <https://nangluongvietnam.vn/nhieu-du-an-nguon-dien-trong-quy-hoach-chua-ro-tien-do-vao-van-hanh-25584.html>
3. Nguyệt Hà (2008), “Gần 5 tỷ USD đầu tư Khu liên hợp thép Thạch Khê”, *Báo điện tử Chính phủ* ngày 14/08/2008 <https://baochinhphu.vn/gan-5-ty-usd-dau-tu-khu-lien-hop-thep-thach-khe-10218776.htm>
4. Hùng Lê (2014), “Tata rút khỏi dự án thép 5 tỷ đô la Mỹ ở Hà Tĩnh”, *Kinh tế Sài Gòn Online* ngày 07/02/2014, <https://thesaigontimes.vn/tata-rut-khoi-du-an-thep-5-ti-do-la-my-o-ha-tinh/>
5. HS (2020), “Quy hoạch vùng đồng bằng sông Cửu Long: Thay thế tất cả nhà máy điện than chưa xây dựng bằng nhà máy LNG và năng lượng tái tạo”, *CafeF* ngày 26/11/2020, <https://cafe.vn/quy-hoach-vung-dbscl-thay-the-tat-ca-nha-may-dien-than-chua-xay-dung-bang-nha-may-lng-va-nang-luong-tai-tao-20201126113858988.chn>
6. Manikandan, K.S., Rajyalakshmi, K. and Ramachandran, J. (2016), *Leading the TATA Group (A): The RATAN TATA years*, Indian Institute of Management Bangalore IMB 597, <https://management.web.uniroma1.it/sites/default/files/Leading%20The%20TATA%20Group.pdf>
7. Ngọc Minh (2012), “Dự án thép của Tata Steel vẫn trong bế tắc”, *VnEconomy* ngày 23/05/2012, <https://vneconomy.vn/du-an-thep-cua-tata-steel-van-trong-be-tac.htm>
8. NDTV Profit Desk (2013), “Tata Power to develop 1,320 MW thermal power plant in Vietnam”, *Press Trust of India*, November 20, 2013, <https://www.ndtvprofit.com/business/tata-power-to-develop-1-320-mw-thermal-power-plant-in-vietnam-372779>
9. P.V (2018), “Tata International Limited Ấn Độ và Agribank ký kết biên bản hợp tác”, *Tiền Phong* ngày 08/3/2018, <https://tienphong.vn/tata-international-limited-an-do-va-agribank-ky-ket-bien-ban-hop-tac-post1013799.tpo>
10. Tata Consumer Products (2019), “Tata Coffee announces the launch of their first off-shore coffee production unit at Vietnam”, *Tata Consumer Products*, <https://www.tataconsumer.com/news/tata-coffee-announces-launch-their-first-shore-coffee-production-unit-vietnam>
11. Tata International Vietnam (2024), *Về chúng tôi*, <https://tatainternationalvietnam.com/ve-chung-toi/>
12. Tata Trusts (2024), *About Tata trusts*, <https://www.tatatrusts.org/about-tatatrusts>
13. Hà Thu, Linh Lan (2014), “Tata Steel rút khỏi dự án 5 tỷ USD tại Việt Nam”, *VnExpress* ngày 08/02/2014, <https://vnexpress.net/tata-steel-rut-khoi-du-an-5-ty-usd-tai-viet-nam-2948629.html>
14. Vietnam Net (2014), “Coal-run thermal power plant slated for Soc Trang province”, *Eco Business* November 18, 2014, <https://www.eco-business.com/news/coal-run-thermal-power-plant-slated-soc-trang-province/>

(xem tiếp trang 52)